

О. ХЕНРИ С ПАРАДНИЯ КОСТЮМ

Превод от английски: Тодор Вълчев, 1993

chitanka.info

Господин Тауърс Чандлър гладеше в стаичката си официалния си костюм. Едната ютия се загряваше на малката газова печица, а другата сновеше енергично напред-назад, за да се получи желания ръб, който след малко щеше да се опъне от лачените обувки на господин Чандлър до края на дълбоко изрязаната му жилетка. Това е всичко, което можем да съобщим за тоалета на нашия герой. За останалото ще оставим да се досещат онези, които, тласкани от благородна бедност, прибягват до недостойни хитрини. Ще видим отново господин Чандлър, когато слиза по стълбата на евтиния пансион безупречно облечен, самоуверен, изискан — типичен клубен член, който, леко отегчен, се отправя на лов за нюйоркските нощни удоволствия.

Чандлър получаваше осемнайсет долара на седмица. Работеше в кантората на един архитект. Двайсет и две годишен, той смяташе, че архитектурата е истинско изкуство и искрено вярваше — макар да не смееше да каже това в Ню Йорк, — че като архитектура небостъргачът „Флатайърн“ стои доста по-ниско от Миланската катедрала.

Всяка седмица Чандлър отделяше по един долар от заплатата си. В края на всяка десета седмица с натрупания по този начин допълнителен капитал той купуваше от скръндзавия Татко Време една-единствена вечер, която да прекара като туз. Натъкмяваше се като милионерите и президентите и се запътваше към онази част на града, където животът блести най-ярко, и там вечеряше в комфорт и разкош. С десет долара в джоба човек може за кратко време да изпълни великолепно ролята на богат безделник. Тази сума е достатъчна за едно прилично меню, бутилка вино с внушителен етикет, съответните бакшиши, една пура, таксата на шофьора и обичайното „и други“.

Тази единствена сладка вечер, стъкмена от седемдесет бедняшки, беше за Чандлър извор на периодично повтарящо се блаженство. За младата жена първото влизане в общество е единствено; и когато косите ѝ побелеят, то остава свежо в паметта ѝ — безподобно и неповторимо. Но Чандлър изпитваше всеки десет седмици толкова силно и вълнуващо удоволствие, колкото и първия път. Да седиш под палми в кръга на бонвивани, да се унасяш в музиката на невидимия оркестър, да гледаш обитателите на този рай и да чувстваш върху себе си техните погледи — какво са в сравнение с това първият танц и тюлената рокля на младата дебютантка?

Чандлър вървеше по Бродуей като пълноправен участник в ревюто на вечерни тоалети. Тази вечер той беше колкото зрител, толкова и експонат. Следващите шейсет и девет дена ще ходи скромничко облечен, ще яд е в съмнителни ресторанчета и закусвални, а вечер ще си носи в стаичката сандвичи и бира. Но това не го смуцаваше, защото той беше истински син на знаменития град на ослепителния блясък и за него една вечер под светлините на Бродуей компенсираше много и много тъмни вечери.

Вървеше бавно, едва-едва и ето че улиците от Четирийсета нагоре започнаха да пресичат бляскавия път на насладите, ала нощта беше още млада и когато ставаш част от висшето общество само веднъж на седемдесет дни, ще ти се удовлетворието да продължава по-дълго. Всякакви погледи — весели, зли, любопитни, възхитени, предизвикателни, примамливи се насочваха към него, тъй като облеклото и видът му издаваха в него поклонник на часа на веселието и удоволствията.

На един ъгъл Чандлър се спря и си помисли дали да не се върне и да влезе в разкошния моден ресторант, където обикновено вечеряше в своите дни на разточителство. И точно в този миг някакво момиче изскочи стремително иззад ъгъла, подхлъзна се на заледена локвичка и се плъсна на тротоара.

Любезен кавалер, Чандлър тозчас ѝ помогна да стане. Момичето изкуцука на един крак до отсрещната стена, облегна се на нея и му благодари някак свенливо.

— Май съм си навехнала глезена — каза тя. — Усетих как се изметна.

— Много ли ви боли? — попита Чандлър.

— Само когато стъпвам на този крак. Мисля, че след няколко минути ще съм в състояние да ходя.

— Мога ли да ви помогна с нещо? — предложи младият човек.
— Да повикам такси или...

— Благодаря ви — каза тихо, но с чувство момичето. — Няма смисъл да се безпокоите. Ама и аз съм една сванта. Хем обувките ми не са с високи токове. Те не са виновни.

Чандлър се загледа в момичето и си даде сметка, че интересът му към нея бързо нараства.

Беше хубава, по-скоро изящна, погледът ѝ издаваше веселост и добродушие. Облеклото ѝ не беше от скъпите, носеше семпла черна рокля, напомняща униформа — като тези, които носят продавачките. Изпод евтината черна сламена шапка, украсена само с кадифена лента с флъонга, се подаваха къдрици лъскави тъмнокафяви коси. Би могла да позира за модел като типично трудово момиче, изпълнено с чувство за собствено достойнство.

Изведнъж на младия архитект му хрумна нещо. Ще я покани на вечеря. Ето какво е липсвало в неговите разкошни, но самотни пиршества. Кратките часове на изискан разкош ще бъдат двойно по-приятни, ако бъдат украсени с присъствието на една дама. А това момиче беше дама, въвн от всяко съмнение, потвърждаваха го обноските ѝ, речникът ѝ. И въпреки крайно семплото ѝ облекло, той съзна, че ще му бъде много приятно да седи на една маса с нея.

Тези мисли минаха като вихър през главата му и той се реши. Разбира се, щеше да наруши правилата на приличието, но в повечето случаи момичетата, които сами си изкарват прехраната, не държат на формалности от този род. Като правило, те имат точна преценка за мъжете. Похарчени разумно, неговите десет долара ще дадат възможност на двамата да вечерят съвсем прилично. Безсъмнено, такава вечеря ще бъде истинско събитие в безцветния живот на момичето; а нейното искрено възхищение ще бъде чудесна добавка към неговия триумф и удоволствие.

— Според мен — каза сериозно той — кракът ви има нужда от по-дълга почивка, отколкото предполагате. И аз искам да ви подсказва как може да го облекчите и наред с това да ми доставите удоволствие. Когато паднахте, бях тръгнал да вечерям — сам, съвсем сам. Елате с мен да поседнем в приятна обстановка, да вечеряме и да си поприказваме, а в това време болката ще затихне и ще можете да се приберете благополучно у дома.

Момичето хвърли бърз поглед на откритото му приятно лице. В очите ѝ проблесна пламъче, после тя се засмя мило.

— Но ние не се познаваме... някак си няма да е редно — изрече колебливо тя.

— Няма нищо нередно — каза откровено младият човек. — Ето, позволете да ви се представя: Тауърс Чандлър. След вечерята, която ще

се погрижа да направя колкото е възможно по-приятна за вас, ще се сбогуваме или пък ще ви изпратя до вас — както предпочитате.

— О, господи, с тази стара рокля и тази шапка! — възрази момичето, гледайки безупречния костюм на Чандлър.

— Това няма значение — отвърна безгрижно Чандлър. — С това облекло вие сте много по-очарователна от дамите с изискани вечерни тоалети, които ще видим там.

— Глезенът още ме боли — призна момичето и се опита да пристъпи. — Очевидно ще трябва да приема предложението ви, господин Чандлър. Можете да ме наричате Мариан... госпожица Мариан.

— Тогава да тръгваме, госпожице Мариан — каза младият архитект весело, но с безукорна вежливост. — Никак не е далеч. На другата пряка има много приличен и добър ресторант. Подпрете се на ръката ми — така — и ще вървим бавно. Много скучно е да вечеряш сам. Да ви призная, дори се радвам малко, че паднахте.

Когато седнаха на добре подредената маса и келнерът се надвеси над тях, Чандлър усети блажената радост, която му носеше всяко излизане в светския живот.

Този ресторант не беше толкова разкошен и претенциозен, колкото другия по-надолу, предпочитан от Чандлър, но пък и едва ли му отстъпваше с нещо. Масите бяха пълни с благосъстоятелни клиенти, оркестърът свиреше тихо и не пречеше на приятния разговор, кухнята и обслужването бяха на висота. С протичката си рокля и евтина шапка неговата събеседница се държеше с достойнство, което придаваше особено излъчване на естествената красота на лицето и фигурата ѝ. И от очарователното ѝ личице ставаше ясно, че тя гледа почти с възхищение на Чандлър с неговите весели и открити сини очи и оживеното му, но сдържано поведение.

Но ето че в един миг Тауърс Чандлър бе обзет от безумието на Манхатън, от лудостта на суетата, бацила на самохвалството и чумата на провинциалното позърство. Та той се намира на Бродуей, заобиколен от блясък и шик и от десетки очи, които го гледат. Почувства се на сцена и реши да изиграе в тази комедия ролята на изискан богат безделник и изтънчен гастроним. Носеше подходящ за тази роля костюм и никакъв ангел хранител не можеше да му попречи да я изпълни.

И започна да плямпоти на госпожица Мариан за клубове и приеми, за голф и езда, за кучешки породи, балове и пътувания в чужбина и дори подхвърли нещо за яхта, която го чакала в Ларчмънт. Като видя, че празните му приказки ѝ направиха впечатление, той продължи със свободни съчинения за несметно богатство, спомена свойски няколко фамилии, пред които простолюдието благоговее. Този час му принадлежеше и той гледаше да изстиска от него всичко, което си заслужаваше труда. И все пак, един-два пъти чистото златно сърце на това момиче проблесна пред него през мъглата на собственото му самомнение, спуснала се пред погледа му.

— Начинът на живот, за който говорите — каза тя, — ми се струва толкова безполезен и безцелен. Не може ли да се намери на този свят работа, която да ви интересува?

— Работа! — възкликна той. — Драга ми госпожице Мариан, опитайте се да си представите, че всеки ден трябва да се преобличате за вечеря, да правите по десетина визити, а в това време на всеки ъгъл ви дебне полицаи, готов да ви отведе в участъка, ако скоростта ви превишава тази на магарешка каруца. Ние безделниците сме най-отрудените хора на този свят.

Вечерята завърши, келнерът получи предостатъчно и двамата се насочиха към ъгъла, където се бяха запознали. Госпожица Мариан вървеше сега много добре, почти не личеше, че накуцва.

— Благодаря ви за приятната вечер — каза искрено тя. — Но трябва по-скоро да се прибера вкъщи. Вечерята ми хареса много, господин Чандлър.

Сърдечно усмихнат, той ѝ стисна ръка и спомена нещо за партия бридж в клуба си. Тя забърза в източна посока и той я проследи с поглед, после нае файтон, който се отправи бавно към дома му.

В студената си стаичка той свали празничния си костюм и го остави да почива шейсет и девет дни. Сетне седна и се замисли.

— Ама че момиче! — каза на глас. — Режа си главата, че е порядъчна, макар да ѝ се налага да работи. Ако не ѝ бях наговорил всички тия глупости, а ѝ бях казал истината, може би... О, по дяволите! Приказката ми трябваше да отговаря на костюма.

Така разсъждаваше туземецът, роден и възпитан във вигвамите на племето манхатни.

След като се раздели с кавалера си, момичето измина бързо разстоянието между две преки и излезе пред хубава голяма къща, която гледаше към главната магистрала на Мамон и боговете от неговата свита. Тя влезе бързешком в къщата и се изкачи до стаята, в която хубава млада жена с елегантна домашна рокля гледаше нетърпеливо през прозореца.

— Ах ти, загори тенджера! — възкликна по-голямата сестра. — Кога ще престанеш да ни тревожиш по такъв начин? Има повече от два часа, откакто хукна с тая вехта рокля и с шапката на Мери. Мама страшно се разтревожи. Изпрати Луи да те търси с колата из целия град. Ама че глупаво и непослушно момиче!

Тя натисна един бутон и мигом се появи прислужница.

— Мери, кажи на мама, че госпожица Мариан е благоволила да се прибере.

— Не ми се карай, сестрице. Трябваше да изтичам до мадам Тео, за да ѝ кажа да сложи лилав кант, а не розов. И грабнах тази рокля и шапката на Мери. Всички са ме помислили за продавачка, сигурна съм.

— Масата вече е вдигната, мила, много закъсня за вечеря.

— Знам. Подхлъзнах се на тротоара и си навехнах глезена. И понеже не бях в състояние да ходя, изкуцуках до един ресторант и седях там, докато ми мине. За това се забавих толкова.

Двете момичета седнаха пред прозореца и се загледаха в ярките светлини и в забързания поток от превозни средства. По-малката се сгуши и сложи глава в скута на сестра си.

— Някой ден ще трябва да се омъжим — каза мечтателно тя. — И аз, и ти. Разполагаме с толкова много пари, че не ни е позволено да измамим очакванията на хората. Искаш ли да ти кажа в какъв мъж бих се влюбила?

— Казвай, глупачето ми — усмихна се по-голямата.

— Мога да се влюбя в човек с благи сини очи, който се отнася внимателно и с уважение към бедните момичета, който е красив и добър и не превръща любовта в забавна игра. Но мога да го обичам само ако е амбициозен, ако има цел в живота и върши някаква полезна работа. Нека е дори последният бедняк, това не ме интересува, аз ще го насърчавам да си пробие път в живота. Но сестричке мила, ние сме заобиколени от празнодумци и безделници, които цял живот тичат от прием на прием и от клуб в клуб. В такъв човек не мога да се влюбя,

ако ще да има сини очи и да се отнася внимателно с бедните момичета,
с които се запознава на улицата.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.